संस्कृत वार्ता:

दिनाङ्क : 13/08/2026

सायम्- 06:20

<u>आदौ मुख्यवार्ता:</u>

· संसद्-सदनद्वयस्य उपवेशनम् अनिश्चित-कालाय स्थगितम्; प्रावृट्-सत्रे द्वादश-विधेयकानि पारितानि; विपक्षाणाम् कोलाहलेन लोकसभायाः कार्यसाधकता केवलम् एकोनविंशति-प्रतिशतम् एवावशिष्टा।

· संसदा 'खनिज विकासः नियमः च (संशोधन) विधेयकम्' 2026 पारितम्; अनेन खनन-क्षेत्रम् अधिकं कार्य-दक्षम् तथा च निवेशकानाम् अनुकूलं भविष्यति।

· अद्य नवदेहल्यां भारतस्य राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मू कला-साधकेभ्यः प्रतिष्ठितं 'सङ्गीत-नाटक-अकादमी-सम्मानम्' व्यतरत्।

· चीन-रूस-देशौ भारतस्य ब्रिक्स-अध्यक्षतां प्रत्यभिनन्दताम्, स्वकीय-समर्थनं च पुनः प्राकटयताम्।

· **अपि च,**

· भारतस्य स्वतन्त्रता-दिवसस्य सम्मानार्थम् अमरीका-देशस्य अनेकैः राज्यैः 'अगस्त-पञ्चदश'-दिनाङ्कः 'भारत-दिवसः' इति रूपेण उद्घोषितः।

<u>अथ वार्ताः विस्तरेण</u>

<u>लोकसभा - राज्यसभा - अनिश्चितकालाय स्थगिता- HL-1</u>

संसदः उभे सदने अनिश्चितकालाय स्थगिते। गतमासस्य विंशतिदिनाङ्के आरब्धस्य संसदः प्रावृट्सत्रम् अद्य पञ्चविंशतिदिनेषु आहत्य एकोनविंशतिः उपवेशनानन्तरं समाप्तम्। प्रावृट्सत्रे राष्ट्रियमहत्त्वयुतं समेत्य अनेकानि विधेयकानि पारितानि। एतेषु लोकपरीक्षा-अनुचितसाधननिवारण-संशोधनविधेयकम्, विंशतिः षड्विंशतिः, राष्ट्रियसम्मान – अपमान – निवारण - संशोधनविधेयकम्, न्यायाधिकरण-परिष्कार-विधेयकम्, करविषयकानां तथा अन्येषां विधीनां संशोधनविधेयकं, राष्ट्रियसहकारिविकासनिगम-संशोधनविधेयकम् अथ केरल-नामपरिवर्तन-विधेयकम्, विंशतिः षड्विंशतिः इत्येतानि विधेयकानि सम्मिलितानि सन्ति।

संसदा वैदेशिक-अंशदान-विनियमन-संशोधनविधेयकम्, विंशतिः षड्विंशतिः इत्यपि परीक्षणाय संयुक्तसंसदीयसमित्यै प्रेषितम्। यद्यपि सत्रावधौ नीट्-प्रश्नपत्रस्य अनधिकृतप्रकाशनम् आलक्ष्य विरोधप्रदर्शनं कुर्वतां छात्राणां विरुद्धं कथितारक्षक-कार्यम् तथा अयोध्यारामममन्दिरस्य दानराशौ कथितानियमितता इत्यादयः विषयान् आधृत्य पुनःपुनः व्यवधानानि अपि अभवन्। छात्रसम्बद्धेषु विषयेषु विस्तृतचर्चायै प्रशासनेन पुनःपुनः आश्वासनान्यपि दत्तानि, तथापि विपक्षेण स्वविरोधः निरन्तरं प्रदर्शितः अथ सदनस्य कार्याचरणं बाधितम्। समापनभाषणे राज्यसभायाः सभापतिः सी. पी. राधाकृष्णन् सदने वारं वारं जायमानेषु व्यवधानेषु चिन्तां प्रकटितवान्। सः उक्तवान् यत् सदने सदस्येभ्यः स्वमतं प्रकटयितुं पर्याप्तः अवसरः उपलब्धः आसीत्,

परन्तु सदस्याः जनानां स्वरं स्थापयितुं उपलब्धानाम् अवसराणां पूर्णतया उपयोगं न कृतवन्तः। श्रीराधाकृष्णन् संसूचितवान् यत् सदनं केवलं सप्तत्रिंशत् होराः एकोनपञ्चाशत् निमेषाः यावत् अचलत्, येन सदनस्य कार्यक्षमता एकं सप्त दशांशोत्तर नवत्रिंशत् प्रतिशतं यावत् आसीत्।

<u>रिजिजूः - संसद्</u>

केन्द्रीयसंसदीयकार्य-मन्त्री किरेनरिजिजूः विपक्षं संसदः चर्चाभ्यः पलायते इति आरोपितवान्, यद्यपि प्रशासनं चर्चायै सज्जम् आसीत्। सः उक्तवान् यत् विपक्षिसांसदानाम् आचरणं लोकतन्त्राय, विशेषतः संसदीयलोकतन्त्राय, उचितं नास्ति। नवदिल्ल्यां वार्ताहरसम्मेलनं सम्बोधयन् श्रीरिजिजूः उक्तवान् यत् संसद् चर्चा-विचारविनिमय-विधिनिर्माणकार्याणां कृते अस्ति, किन्तु निरन्तर-जायमानेभ्यः कोलाहल-विरोधप्रदर्शनेभ्यश्च सदनस्य कार्यं प्रभावितम् अभवत्। श्रीरिजिजूः अवदत् यत् प्रावृट्सत्रावधौ द्वादशविधेयकानि पारितानि, किन्तु उभयोः सदनयोः केवलम् एकस्मिन् विधेयके चर्चा अभवत्। अस्मिन् सत्रे लोकसभायां सदनस्य कार्यक्षमता एकोनविंशतिः प्रतिशतं यावत् राज्यसभायां च नवत्रिंशत् प्रतिशतं यावदेव आसीत्।

बाइट-किरेन रिजिजू-   से.

<u>विराम</u>

संस्कृतवार्तायाः संस्करणमिदम् इदानीम् आकाशवाणीतः प्रसार्यते। सममेव अयं कार्यक्रमः आकाशवाण्याः अन्तर्जालपटले <u>www.newsonair.gov.in</u> इत्यत्र, अथ newsonair चलदूरभाषीय- तन्त्रांशे अपि उपलब्धो भविष्यति।

खनिज-विधेयकम् - HL-2

संसदा 'खनिज-विकासः नियमः च संशोधन-विधेयकम् विंशतिः षड्विंशतिः' इति पारितम्। अद्य राज्यसभा अपि अस्य विधेयकस्य पारणम् अकरोत्। एकादश-वादने सदनस्य उपवेशनान्तरं केन्द्रीय-कृष्णांगार-खनिज-मन्त्री जी. किषन् रेड्डी-इत्यनेन 'खनिज विकासः नियमः च अधिनियमस्य' अग्रिम-संशोधनाय इदम् विधेयकम् उपस्थापितम्।

अस्य विधेयकस्य मुख्यं उद्देश्यं भारतस्य खनन-क्षेत्रम् अधिकं कार्यकुशलम्, निवेश-सुलभम्, देशस्य उत्तरोत्तर-वर्धमानानां महत्त्वपूर्ण-खनिजानाम् आवश्यकताः पूरयितुं पूर्णतः सक्षमं च विधातुम् अस्ति। अनेन विधेयकेन केन्द्र-सर्वकारः एम.एम.डी.आर.-अधिनियमस्य निर्धारित-मानदण्डैः युक्तानां खनिज-समृद्ध-भूमीनां नियन्त्रणं स्वकीये अधिकार-क्षेत्रे आनेतुम् इच्छति।

राष्ट्रपतिः - सङ्गीतनाटक-अकादमी-पुरस्काराः - HL-3

राष्ट्रपतिपदासीना द्रौपदी मुर्मुः अद्य नवदिल्ल्याम् आयोजिते विशेषे सम्मानसमारोहे विंशतिः चतुर्विंशतिः अथ विंशतिः पञ्चविंशतिः चेत्येतयोः वर्षयोः सङ्गीतनाटक-अकादमी इति संस्थायाः सर्वोच्चसम्मानं पुरस्कारान् च शताधिकेभ्यः कलाविद्भ्यः प्रदत्तवती। एते पुरस्काराः भारतस्य प्रदर्शनकलासु उत्कृष्टं निरन्तरं च योगदानम् अभिनन्दन्ति। एतेषु सङ्गीतं, नृत्यं, नाट्यं, लोककलाः, जनजातीयकलाः, पुत्तिकाकला, पारम्परिकनाट्यम् अथ अन्ये सम्बद्धाः कलाविधयः च सम्मिलिताः सन्ति। अस्मिन् अवसरे राष्ट्रपतिः अवदत् यत् पुरस्कारालंकृताः कलाकाराः आधुनिकभारतस्य प्रतिभायाः समर्पणस्य च प्रतिनिधयः सन्ति।

बाइट- राष्ट्रपति - कल्चर- से.

चिताः सर्वोच्चसम्मान-प्राप्ताः पुरस्कारविजेतारश्च सम्पूर्णराष्ट्रस्य प्रतिनिधित्वं कुर्वन्ति तथा विभिन्नराज्येभ्यः केन्द्रशासितप्रदेशेभ्यश्च सम्बद्धाः सन्ति। अकादम्याः सर्वोच्चसम्मान-प्राप्तेभ्यः त्रिलक्षरूप्यकाणां पुरस्कारराशिः प्रदीयते, अकादमी-पुरस्कारप्राप्तेभ्यः च एकलक्षरूप्यकाणां पुरस्कारराशिः ताम्रपत्रम□अङ्गवस्त्रं च प्रदीयते।

<u>भारत-ब्रिक्साध्यक्षम□HL-4</u>

चीन-रूस-देशाभ्यां अस्मिन□वर्षे ब्रिक्स-समूहस्य अध्यक्षतां कुर्वते भारतदेशाय स्वकीयं पूर्ण-समर्थनम□प्रदत्तम□नवदिल्ल्याम□आयोजितायां गोलमेज़-चर्चायां चीनस्य राजदूतः शू-फेइहोंगः अथ च रूसस्य प्रतिनिधिः रोमन-बाबूश्किन इत्येतौ भागम□ अगृह्णीताम□ अस्मिन□वर्षे भारतस्य अध्यक्षतायाः मुख्य-विषयाः सुदृढता, नवोन्मेषः, सहयोगः, सततता चेत्यादयः भविष्यन्ति।

<u>अमरीका-भारत दिवसः</u>

अमरीका-देशस्य बहुनि राज्यानि अगस्त-मासस्य पञ्चदश-दिनाङ्कं इण्डिया-डे इति रूपेण आचरितुं विशेष-घोषणाः कुर्वन्ति । अनेन भारतस्य स्वतन्त्रतायाः, समृद्ध-न्यासस्य विविधतायाः अथ च अमरीकी-समाजे भारतीय-अमरीकी-समुदायस्य वर्धमान-योगदानस्य उत्सवः आचर्यते। न्यून्यार्क-न्यूजर्सी-राज्याणाम□अनन्तरम□ डेलावेयर-राज्यम□अस्यां शृङ्खलायाम□नवीनतम□स्थानं भजते । डेलावेयर-राज्यस्य राज्यपालः मैथ्यू मायरः एतस्मिन□घोषणापत्रे हस्ताक्षरं कृत्वा राज्यस्य सर्वान□

नागरिकान् उत्साहपूर्वकम् भारत-दिवसम् आचरितुम् सोत्साहम् आह्वानम् अकरोत्। पूर्वमेव न्यून्यार्क-राज्यस्य राज्यपालः कैथी होचुल अथ न्यूजर्सी-राज्यस्य राज्यपालः मिकी शेरिल इत्येताभ्याम् अपि अगस्त-मासस्य पञ्चदश-दिनाङ्के इण्डिया-डे इत्याचरितुं घोषणाः विहिताः ।

शाहराजनाथौ - अहिल्याबाई होल्कर्

केन्द्रीयगृहमन्त्री अमितशाहः अद्य समाजोद्धारिकायाः अहिल्याबाई होल्कर् इत्यस्याः पुण्यतिथौ तस्यै श्रद्धाञ्जलिम् अर्पितवान्। सामाजिकसञ्चारपटले प्रकाशिते एकस्मिन् सन्देशे श्रीशाहः उक्तवान् यत् अहिल्याबाई होल्कर् महिलानां शिक्षायाः विधवापुनर्विवाहस्य च प्रोत्साहनद्वारा महिलानां सशक्तीकरणे सा अनन्यं योगदानं प्रदत्तवती। सा लोककल्याणाय, न्यायाय, सुशासनाय च आदर्शं स्थापितवती। अस्मिन् अवसरे रक्षामन्त्री राजनाथसिंहः उक्तवान् यत् अहिल्याबाई होल्कर् जनकेन्द्रितशासनस्य, अद्भुतसाहसस्य, कुशलप्रशासनस्य च असाधारणोदाहरणम् उपस्थापितवती। श्रीसिंहः उक्तवान् यत् सा वञ्चितानां जनजातीय-समुदायानां च आजीविकायै कल्याणाय च अनेकानि महत्त्वपूर्णानि पदक्षेपानि उत्थापितवती।

कोलम्बिया-देशस्य

कोलम्बिया-देशस्य राष्ट्रपतिना एबेलार्डो डि ला एस्प्रियेला इत्यमुना भूकम्पेन सञ्जातस्य विनाशस्य अनन्तरं आपदुद्धरणकार्याणि युद्धस्तरे चालयितुं आर्थिक-आपत्कालः घोषितः। आधिकारिक-विवरणानुसारम् अस्मात् विनाशयुक्त-भूकम्पकारणात् न्यूनतिन्यूनं पञ्चषष्ट्यधिक-द्विशतं जनाः मृत्युमुपगताः चतुर्नवत्यधिक-चतुश्शतोत्तर-त्रिसहस्रं जनाः व्रणिताः अभवन्। राष्ट्रपतिः एतां घटनाम्

विशाल-संकटत्वेन घोषयन अवदत यत सर्वकारः पीडित-कुटुम्बानाम, व्यवसायानाम, समुदायानां च साहायतायै अथ च पुनर्निर्माण-कार्याणि तीव्रयितुम सन्नद्धः ।

अस्मिन सप्ताहे सोमवासरे सप्त-दशांश-चतुर्तीव्रतामानेन समागतेन भूकम्पेन प्रायः चतुःपञ्चाशत सहस्रजनाः प्रभाविताः । साम्प्रतं षड्नवत्यधिक-चतुश्शतं जनाः विलुप्ताः ।

अपरतः, भारतस्य विदेशमन्त्री डा० एस० जयशङ्करः भूकम्पेन जातां जनहानिं विनाशं चालक्ष्य गभीरं दुःखं प्राकटयत। स्वकीये सन्देशे मन्त्री जयशङ्करः शोकसन्तप्त-कुटुम्बान प्रति संवेदनां व्यक्तवान अथ च अवदत यत भारतम अस्मिन सङ्कटे सर्वविध-साहाय्यं दातुम पूर्णतया सज्जमस्ति।

॥ इति वार्ता: ॥